

Romantikus csónakut az óbudai kiságban.

Haranghy Jenő tizenegy rajzával.

Pizkos, sárga áradat söpörte végig a fővárost. Kezdődött tavasszal, végződött a nyárral. Régi időkben városrészeket döntött romba a víz ilyen garázdálkodása, most csak megintotta a budapesti vízi emberek örömét. Mert most már vannak ilyenek bőségesen. A víz partján leveznek, a vízben uszkálnak, a vízen eveznek. Bizony az evezés egy generáció előtt még a mágnások mulatsága volt, még a háború előtt is válogatott fiataluraké, most már mindenkié.

Hej, csak volna ez a Duna Londonban, sóhajtottuk még néhány év előtt. Mennyivel különb folyó ez, mint a Themzél! De mi van a Themzén és mi nincs itt? A Themzén csónakházak tömege látható. Mert az angol megbecsüli azt, amit a természet egészsége számára nyújt stb. stb. Nos, ma már nincs mit szégyenkeznünk magunk előtt: a Margithídtől fel egészen a szentendrei sziget csucsáig, tíz kilométer hosszúságban mást sem lehet látni a parton, mint csónakházakat és strandfürdőket. Az első strandfürdő terveit tudvaleg a földművelésügyi miniszteriumban készítették elő a háború végső éveiben: a Margitsziget alsó végébe akarták levezetni a felső források meleg vizét. Ez a terv nem valósult meg, ellenben a kommunisták 1919 nyarán összeácsoltak egy csomó kabint — a Duna az megvolt, azzal nem kellett törődni — és jöhetett, aki akart fürdeni és — megfuladni. Bolond árja volt u. i. épen ezen a helyen a víznek, a fegyelmetlen, vízhez, sporthoz nem szokott városi nép azonban nem törődött vele; szinte a villamosról ugrott bele; valahogy elvánszorgott a pár méternyire ott felejtett hajószálya, ezzel azonban kiadta erejét, úgy, hogy visszaevickélni nem tudott. Csak a parton maradtak bőmbőlése nyomta el a nyugedóránként jelentkező valódi és ál-vízbeülők kiabálását, akiket rendszerint odatévedt evezősök mentettek ki.

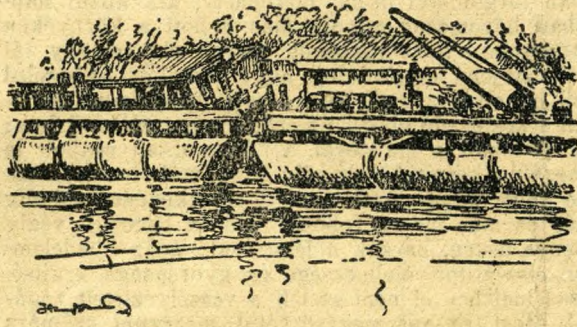
Ennek a strandfürdőnek immár nyoma sincsen, de van helyette több mint száz népszerű dunasport-intézmény. Egyelőre elég van belőle, amit onnan lehet megállapítani, hogy csónakdából is, strandfürdőből is van már olyan, amelyek megbukott. De ezek csak intő kivételek. A lényeges az, hogy vízi embereké lettünk, pedig nemrégiben a pesti korzók nagyrésze még nem tudta, merre folyik a Duna. Azt meg épen-séggel nem tudta megítélni, alacsony vizállás van-e avagy magas? Most már ugyancsak tudják, mert ma már fürdünk és evezünk; az pedig nem mindegy, hogy milyen vízben cselekedszük mindezt. U. i. nem valami kellemes dolog a rohanó árral megbirkózni. De most aranynapokat élünk; a víziember boldogan vetkezik pörére és üdvözlö a beköszöntött nyarat:

— Itt van az ősz, itt van őr!

Mert a víziember igen ártatlan jószág s az ilyen tréfán is kitűnően el tud mulatni. (Kezdő vicmondók csak víziemberekkel próbálkozzanak.) No, de most komolyabb dologról van szó. Víziember vagy-e, kedves olvasóm? Ha az vagy, máris bírom szimpátiádat, ha pedig nem vagy az, remélem, hogy meg fogom azt nyerni, ha magam elé ültetlek s egy romantikus utazásra viszlek el az óbudai kiságba. Meg fogsz győződni, hogy a strandfürdők keleti tündérvilágán kívül van itten egészen másféle romantika is. Győrünk!

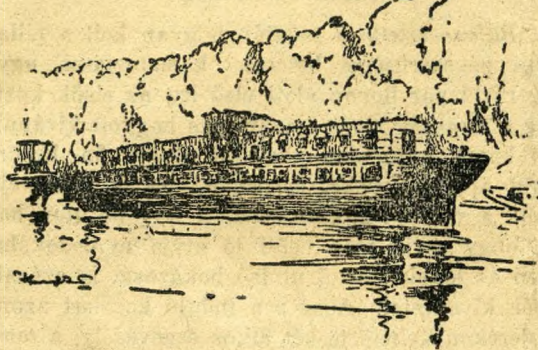
Az óbudai Kis-Duna háromkilométeres víziút, amely a Nagy-Dunával együtt átölelve tartja a karsu óbudai szigetét, amelynek alsó végén a Duna-Gőzhajózási Társaság impozáns hajógyára és kikötője terül el, felső részén pedig derék hidászcsapatok tanyáznak. Maga a kikötő környéke is látványosság. Azt sem tudjuk, a pompás kis felnyitható vashidat nézzük-e, avagy a parton büszkélkedő szentendrei vasutat féltjük-e attól, hogy beleesik ebbe a pici Dunába és kiszorít belőle minden vizet. Avagy a dohályraktárrá árvult hatalmas XVIII. századi Zichy-kastélyt nézzük? Ezt már csak azért nem tesszük, mert nagyon magasra kellene nyújtanunk a nyakunkat.

gával hozzá hasonlítható. Hatalmas szimbólum vagy, villámsujtott török, kitűnő bevezetés a közel-múltak ahhoz a muzeális raktárhoz, amelyet néhány további evezőcsapás tár elénk. Kikötőhajók és vaspontonok tömege következik. Egy tucat egy rakkason. Nem is érünk rá gondolkozni rajta...

Kikötők és vaspontonok tömege

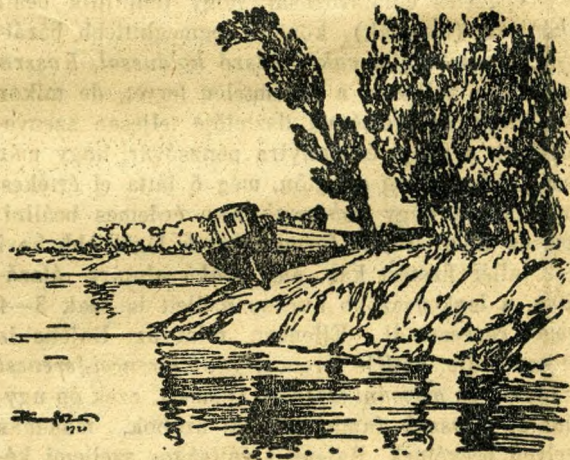
Két komor bárka mered felénk, az egyik balról, a másik jobbról. A baloldalin még felírás is van: A m. kir. rékapitányság fertőtlenítő hajóállomása.

Fertőtlenítő hajó; roskatag váza önmagának.

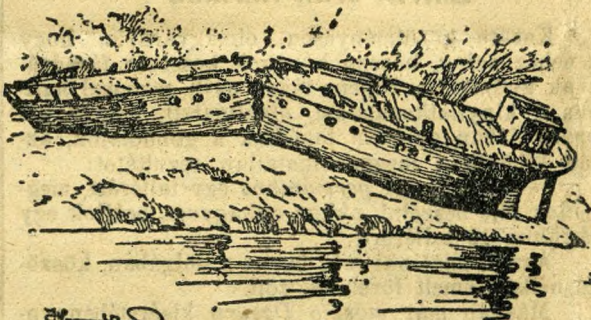
Az írás kopott; nem is hiszünk neki. Csendes, virágos hajósnép lakik rajta; ragálnak, fertőtlenítésnek nincsen kívülől látható nyoma. A másik az érdekesebb; ez már csak roskatag váza önmagának. Van még benne némi büszkeség, mert még vízen van, még hajónak mondhatja magát és rothadó lécelt foghíjas aggként vicsgatva kacaghatja kollégáit ott fent, a parton, szárazon, erdőközepette.

Igen: ott fent a parton, szárazon, erdő közepe. Jókai ír le egy gőzhajót, melyet a tenger vihara egy hegy tetejére dobott. Megértjük a nagy költő fantáziáját, amint alája csúszunk egy hatalmas dereglyének, amely hetvenöt fokos szög alatt hajlik ránk.

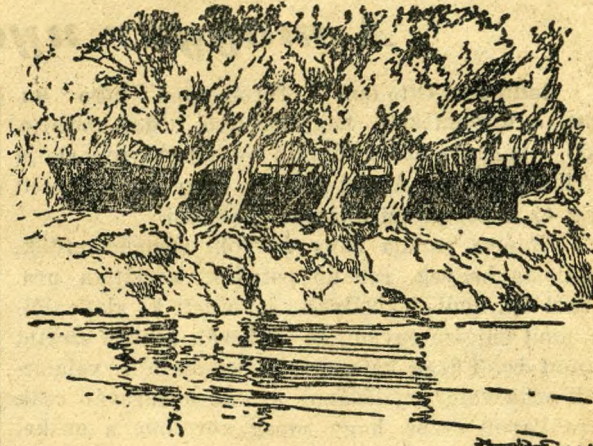

Hatalmas dereglye, mely 75°-ban hajlik fölénk.

Vajon nem zuhar-e ránk? A helyzet nem valami biztos. Attól mégsem kell félnünk, hogy az egész hajótömeget nyakunkba kapjuk, mert éppen közepén meglazultak, kiesetek a vaskapcsok s az ormtalan alkotmány kettészakadt. Ez már csak szárazon érezheti jól magát.

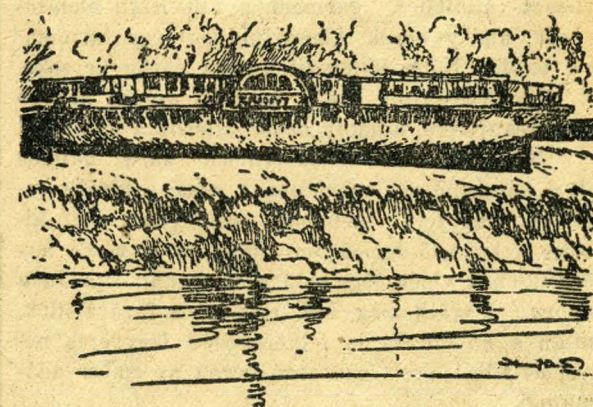

A vaskapcsok meglazultak...

Nekitámaszkodik a fáknak, hogy ne kelljen vízbekerülnie

Egy kollégája rajta is tulesz, amennyiben valóságos erdei karaktert vett fel: megbarátkozni a szigeti erdőcskével, barátságosan nekitalámaszkodik négy lombos fiatal fának, hogy valaha ne kelljen visszakerülnie a vízbe. Ismét tovább ujjabb érdekesség. Egy romjában is elegáns személyszállító gőzös: a Zrinyi Miklós. Így mulik el a világi dicsőség!

Margitszigetjáró hajó volt.

Margitszigetjáró hajó volt a megboldogult, testvér-hajója a Szent István. Még emlékezünk vízfutasogató gyors lapátcsapásaira, amelyek díszkréten zajongták túl a dunai levegőtől felfrissült szerelmek suttogását. A felső fedélzet helyét, ahol a hazatérő katonabanda játszott, már éppen csak megmutatni lehet, mert mindegy, megmozgatható elkerült erről a hajóról.

Haranghy Jenő kitűnő rajzára egy sajtóhiba csuszott. A hajó neve Zrinyi Miklós és nem Zrinyi. Ilyen hajó is volt, de erre dicsélen sors várt; a háború közepén egy rendes békés útján összeütközés következtében elsüllyedt és jó egynéhány ember halálát okozta.

Szomorú emlékek, de itt a természet ölen a kiengesztelődés és béke uralkodik. És Jókai után Dickens jut eszembe. Mennyi érdekeset találta itt ez a nagy elme, ez a páratlan humorista, az emberiségnek ez a nagy kedvderítője. Ide el kell jönnie mindenkinek, aki Copperfield Dávidot olvasta, mert itt látható az olyan bárka, amilyent Peggottyék felfordítottak és olyan nagyszerű lakássá rendeztek be, amilyen gyönyörűséget a kis Dickens-Copperfield még soha életében nem látott.

A parti gyermekek itt nem sokat szórakoznak ezekkel a hajókkal. Ugy látszik, nem szabad nekik. A Duna-Gőzhajózási Társaság ugyanis — és itt eláruljuk a parti-erdei flotilla titkát — amikor a nagy vízár apadni kezdett, igen helyesen a partra dirigálta ezeket a roncsokat, amelyek csak akadályozták volna az amúgy is keskeny Dunaágban való közlekedést. Ez igen helyes művelet volt az evezősport szempontjából. De a parti gyermeklétséget már csak azért sem lehetett rázabálni e ron-

Az Iszap-tobbogan.

csokra, mert ki tudja, mikor omlottak volna azok össze fölöttük s a sok rozsdás ócskavas hány vérmérgezést okozott volna! Hej pedig a Zrinyi Miklós kormánykerekével de jól el lehetne játszani!

Igy is akad elég játszánivaló a kiságban. A nagy víz ugyanis a köves-kavicsos-homokos partokból iszapos partokat formált. Ezt aztán fel is használja a gyermeksereg, mintha csak már most be akarná magát biztosítani rheumatizmus ellen. Amíg a városligeti tavon nagy költséggel készül a műjé-pálya, addig itt költség nélkül megvalósul a nyári szánkázás, a soha eddig még nem létezett iszap-tobbogan! Jobbról-balról különböző konkurens-pályák vannak, amelyek a hangos vígasságban versenyeznek egymással. Ruha nem kell e mulatsághoz, amelylél minden egyes lecsúszást friss Duna-fürdő vált fel.

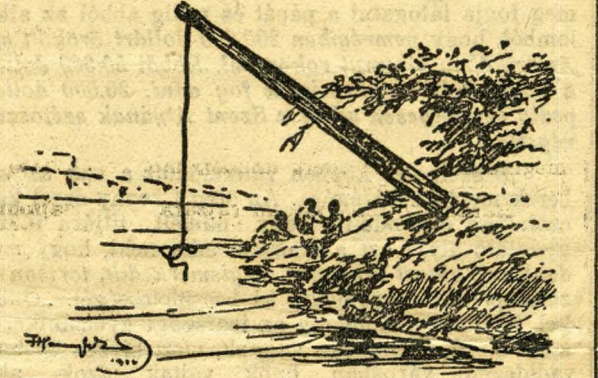
A gyermekek mulatságát békák, sőt vízi-siklók is megosztják. Láttam itt vizisiklót, amelyik oly gyönyörű görbe nyakkal úszta át a vizet, hogy kacsának néztem messziről. Azon is rajta lehet csipni ezt a barátságos hullót, hogy apróhalat visz a szá-jában. Nagyobb kigyószzerű dolgok is tekeregnek itt a parton tömegesen: hajókötélek. Ugy látszik, óriási a túltermelés Magyarországi hajókötélekben, mert

Nagy túltermelés hajókötélekben.

ezek itt hevernek gazdátlanul és senkinek sem kel-lenek. Hát csak az akasztott ember kötelének van jó híre, a szegény hajókötél a senki jószágá maradjon? És mindez csak azért, mert Jókai egy novellája a hajókötél-szakmára nézve oly kompromittálón kezdődik?

Ha már akasztófát említettem, van itt a parton valami olyan titokzatos pózna, amelynek mi-volta megfajtásához legalább is hosszujáratu hajókaptányának kell lenni. Óriás kutagás, képzelné valaki, de vödör nincs a végén. Csak megint kötél...

Óriás szunyognak képzelné valaki...

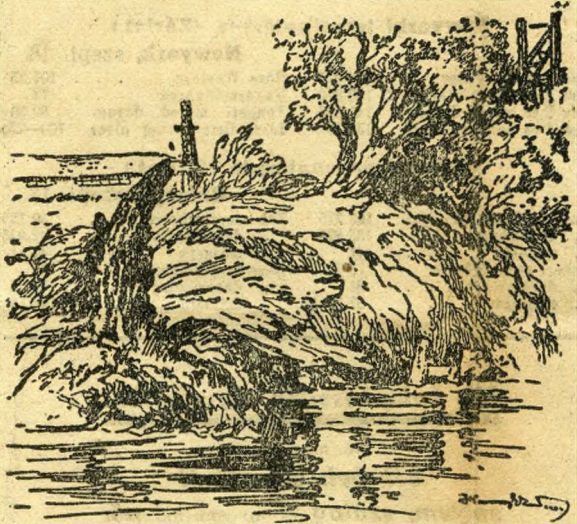
Mintha próbára akarná tenni azt a sok kishitű öngyilkosjelöltet, hogy nosza, akaszd ide föl magadat, ha nem sikerül, vízbe is fulladhatsz. Napfényes időben, kint a természetben senkinek sincs ilyesmire gondolja. Suhancok birkóznak, hancuroznak itten. Barátságos erre a világ, bár, valljuk be, hogy az a fiatal parti nép, aki még nem jutott csónakhoz, kissé irigykedve néz az evezősökre.

Egy kis akarat kell hozzá és kielégíthető az ambíció, hogy csónakba kerüljön valaki. És akkor egy félkilométerig Amerikában képzelheti magát. A Mississipi partján, avagy az Amazonén. Ott járt a Tizenöt éves Kapitány, vagy Afrikában? Mindegy, akár itt, akár ott, de az bizonyos, hogy csakis Jules Verne-regényekben lehet ilyen kimosott vas-

Csak Jules Verne regényeiben lehet ilyen kimosott fatörzsekről olvasni.

kos fatörzsekről, hatalmas vörös gyökérszakálluak-ról olvasni, amilyenek itt merednek fejük föl. S e parti erdő árnyékában siklunk át a kiság jégtörőin, honnan már megpillantjuk a nagyágot, az újpesti hidat s a Lidót, minden vízi ember — még inkább: vizilány — álmának netovábbját. Siklóssy László.

Szemben állunk egy villámsujtott törzssel.

Van itt a városi szemnek szokatlanabb látvány. Elsurrantunk a hid alatt és ime szemtől-szemben állunk egy villámsujtott agg fűzfátörzssel ott a víz partján. A Norma fa volt csak rezignált korhadtsá-